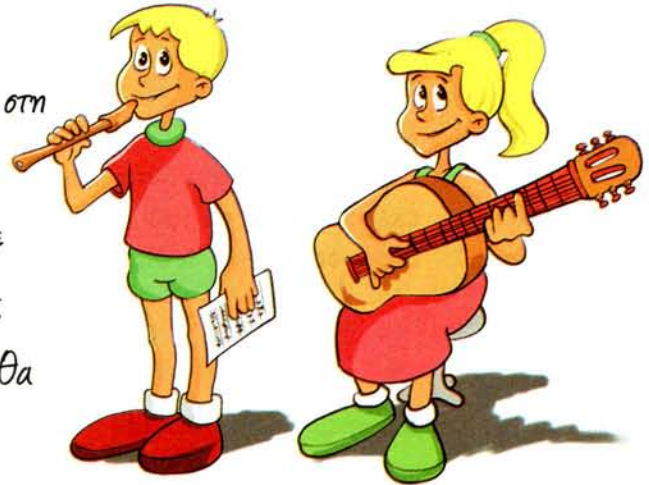

Ενότητα 7

Ο Νότης και η Νότα, δίδυμα αδέρφια, κάνουν ένα ταξίδι στη μαγική χώρα της μουσικής μέσα από ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που δέχτηκαν ως δώρο στα γενέθλιά τους. Κάθε στάση και μια καρτέλα με ερωτήσεις και κείμενα. Αυτές είναι μια γνωριμία τους με τη «μαγεία» της μουσικής. Θα δείλατε να τους ακολοθήσουμε κι εμείς;

Στάση πρώτη

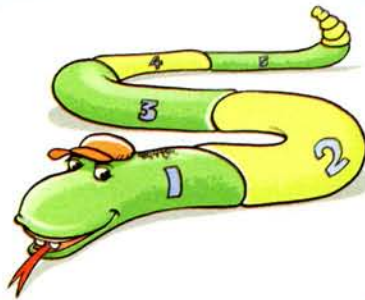
Είναι η μουσική ένας ακόμα θόρυβος στη ζωή μας;

Ο κόσμος είναι γεμάτος θορύβους. Άνοιξε το παράθυρό σου και άκουσέ τους όλους! Προσπάθησε να ξεχωρίσεις όλους αυτούς τους θορύβους τον έναν από τον άλλο. Το καθετί έχει το δικό του θόρυβο, που μπορείς να τον ακούσεις αν αφουγκραστείς με αρκετή προσοχή.

Καλά, λοιπόν, θα πεις, με όλο αυτόν το θόρυβο ολόγυρά μας, τι τη θέλουμε τη μουσική; Στο κάτω κάτω δεν είναι παρά ένας θόρυβος παραπάνω. Η μουσική όμως είναι πολύ διαφορετική από το θόρυβο έξω από το παράθυρό σου. Ο έξω θόρυβος είναι μπερδεμένος, ανακατωμένος, ανοργάνωτος, και συχνά μπορεί να γίνει πολύ ενοχλητικός. Ο μουσικός ήχος είναι οργανωμένος και μπορεί να είναι πολύ ευχάριστος...

Μπορείς να φανταστείς έναν κόσμο χωρίς μουσική; Όπου και να πάμε, συναντάμε τη μουσική: στα μαγαζιά, στις καφετέριες, στις εκκλησίες, στα τρένα, στα αεροπλάνα και στα αυτοκίνητα, στις αίθουσες αναμονής και οπουδήποτε μπορούμε να μεταφέρουμε τα ραδιόφωνα και τα κασετόφωνα μας. Μια ζωηρή μουσική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να κάνει τους ανθρώπους να δουλέψουν πιο γρήγορα.

Γνωριμία με τη μουσική, μετάφρ. Φ. Αρβανίτης, εκδ. Διάγραμμα, Αθήνα, 1984

1. Ας θυμηθούμε μια στιγμή της ζωής μας που η μουσική έπαιξε κάποιο ρόλο. Ας ακολουθήσουμε τα σύννεφα για να την περιγράψουμε.

Περιγράφω το γεγονός που έχει σχέση με τη μουσική (χρόνος, μέρος, τι συνέβη).

Γράφω τα συναισθήματα και τη συγκίνηση που μου προκάλεσε αυτό το γεγονός.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Θυμηθείτε

Ποια λέμε μεταβατικά και ποια αμετάβατα ρήματα;

Αμετάβατα ρήματα:
δεν παίρνουν αντικείμενο

Μεταβατικά ρήματα:
παίρνουν αντικείμενο

2. Στα τμήματα του κειμένου που είναι μαυρισμένα χωρίστε τα ρήματα που υπάρχουν σε μεταβατικά και αμετάβατα και γράψτε τα στον παρακάτω πίνακα:

Μεταβατικά ρήματα	Αμετάβατα ρήματα
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Για να προχωρήσουν οι φίλοι μας παρακάτω, πρέπει να βρουν τα αντικείμενα των ρημάτων, που είναι *ουσιαστικά* ή *αντωνυμίες*. Βοηθήστε τους λίγο για να μην αργούν:

Ρήμα	Αντικείμενο
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Στάση δεύτερη

Ο Νότης είναι ευχαριστημένος γιατί γνώριξε αρκετά και μπόρεσε να προχωρήσει αμέσως στο επόμενο θήμα. Η μικρή Νότα καθυστέρησε, αλλά έχει πειστώσει και θέλει να κερδίσει τον αδερφό της. Να δούμε αν θυμάται για τη μουσική στην αρχαία Ελλάδα!

Μια φορά και πολλά χρόνια πριν, σ' ένα μικρό άγνωστο νησί, η Λητώ γέννησε τον όμορφο γιο της. Ήταν ο Απόλλωνας.

Καμάρωσε ο πατέρας του, ο θεός Δίας από τον Όλυμπο, τον τύλιξε στο πιο φωτεινό του σύννεφο και τον έφερε στο παλάτι. Το μεγάλο χάρισμα του Απόλλωνα ήταν η μουσική. Μια μέρα ο αδερφός του ο Ερμής τού χάρισε μια λύρα κι εκεί έπαιξε τις πιο ωραίες μελωδίες. Ο πατέρας του του χάρισε για ακολουθία του τις εννιά θυγατέρες του, τις Μούσες. Τους άρεσε ο χορός και το τραγούδι. Αγάπησαν πολύ τον αρχηγό τους, το θεό της μουσικής, και ήταν κοντά του όποτε εκείνος ζητούσε την παρέα τους ή τη βοήθειά τους.

Χαμηλά στη γη, στους Δελφούς, οι άνθρωποι τραγουδούσαν γι' αυτόν, το Φοίβο Απόλλωνα, όμορφα λόγια προσευχής παίζοντας κιθάρα και αυλό. Ήταν οι Δελφικοί Ύμνοι, που τους αφιέρωναν στο θεό με όλη τους την αγάπη. Κι εκείνος χαιρόταν πολύ, έπαιρνε την κιθάρα του και τις Μούσες του και κατέβαιναν κοντά στην πηγή με τα καθαρά νερά. Κι ο τόπος γέμιζε μουσική.

Μυρσίνη Λενούδια-Σακελλαρίδου – Γιώργος Σακελλαρίδης, *Μελομύθια*, εκδ. Σπουδή, Αθήνα, 2005

4. Βοηθήστε τη Νότα να βρει τα ρήματα και το υποκείμενό τους στο παραπάνω κείμενο. Συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί:

Ρήμα	Υποκείμενο
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Υπάρχουν κάποια ρήματα στο παραπάνω κείμενο που παίρνουν κατηγορούμενο. Προσπαθήστε κι εσείς να τα γράψετε μαζί με τους μικρούς μας φίλους.

Ρήμα	Κατηγορούμενο
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Στάση τρίτη

Τα παιδιά προχωρούν πια και τα δυο με τον ίδιο ρυθμό. Οι επόμενες ερωτήσεις τους κινούν την περιέργεια και το ενδιαφέρον και ψάχνουν πληροφορίες. Αφού τις βρίσκουν, απαντούν.

6. Ποια μουσικά όργανα ονομάζουμε έγχορδα; (αναφέρετε μερικά)

.....
.....

- Ποια μουσικά όργανα ονομάζουμε πνευστά; (αναφέρετε μερικά)

.....
.....

- Ποια μουσικά όργανα ονομάζουμε κρουστά; (αναφέρετε μερικά)

.....
.....

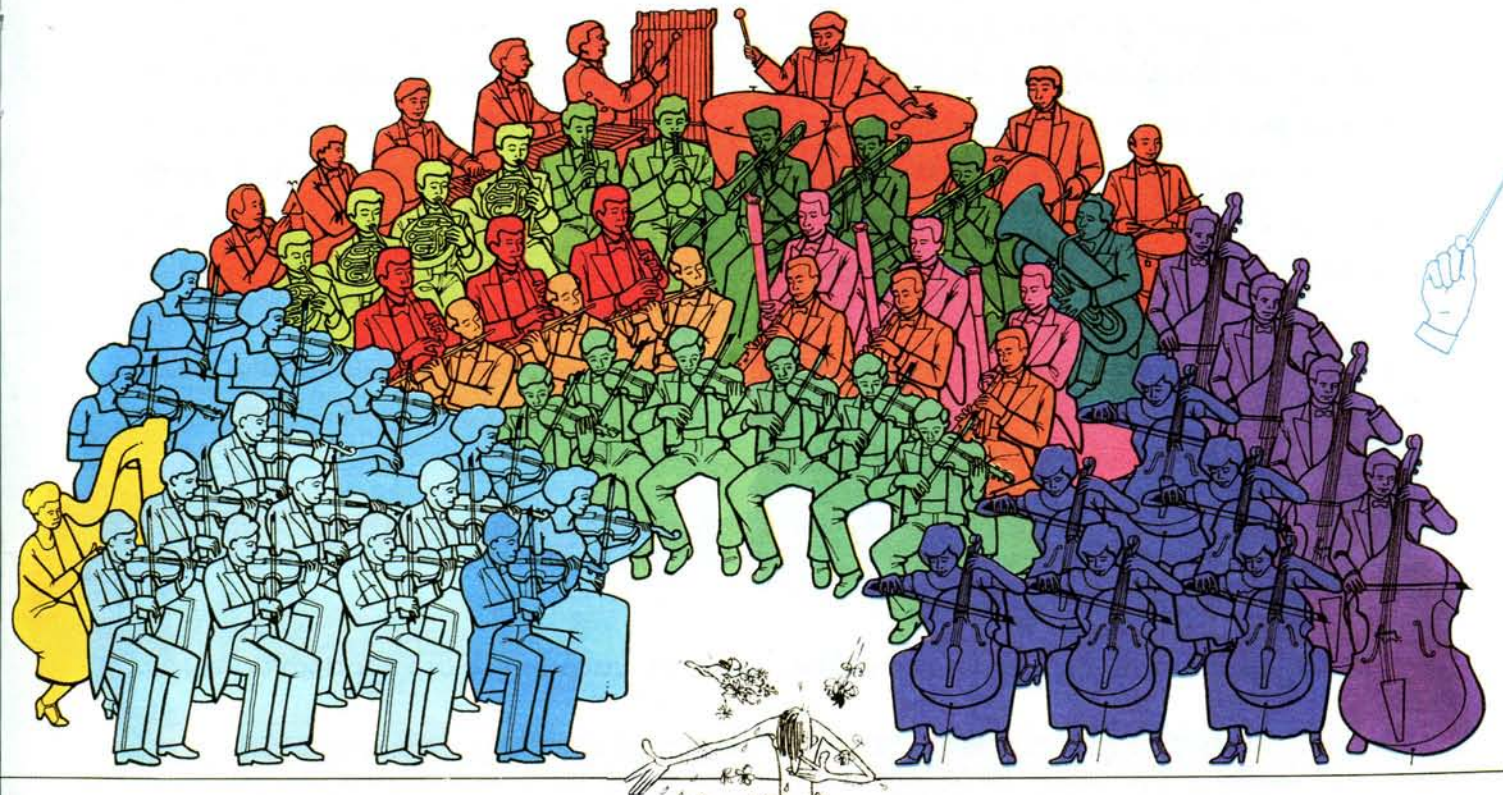

Στάση τέταρτη

7. Τι μας δείχνει η παρακάτω εικόνα; Περιγράψτε την:

- Η άρπα
- Ο πρώτος βιολιστής
- Τα πρώτα βιολιά
- Τα δεύτερα βιολιά

- Οι βιόλες
- Τα βιολοντσέλα
- Τα κοντραμπάσα
- Τα φλάουτα

- Τα όμποε
- Τα κλαρινέτα
- Τα φαγκότα
- Τα κόρνα

- Οι τρομπέτες
- Τα τρομπόνια
- Οι τούμπες
- Τα κρουστά

Και τώρα ένα κείμενο για να αντιλήθετε γνώσεις...

Συνήθως σήμερα, όταν μιλάμε για μια ορχήστρα, **ξέρουμε** ακριβώς τι εννοούμε. Είναι μια ομάδα 60 περίπου εκτελεστών που **παίζουν** όλοι τα σημαντικότερα όργανα από τις οικογένειες των ξύλινων και χάλκινων πνευστών, των εγχόρδων και των κρουστών.

Η κύρια ομάδα οργάνων της ορχήστρας είναι τα έγχορδα. Τα πρώτα βιολιά **παίζουν** τις σημαντικότερες μελωδίες, αλλά μερικές φορές αλλάζουν με τα δεύτερα βιολιά, που κάθονται πίσω τους ή απέναντί τους. Το πρώτο βιολί (ο επικεφαλής των πρώτων βιολιών) είναι και ο επικεφαλής όλης της ορχήστρας και είναι τόσο σημαντικός, όσο και ο αρχιμουσικός. Στην ορχήστρα υπάρχουν ακόμα από όργανα βιόλες, δεύτερα βιολιά, βιολοντσέλα, ξύλινα και χάλκινα πνευστά και κρουστά.

Οι ορχήστρες **χρησιμοποιούν** συνήθως κάποιον που στέκεται μπροστά τους και **κρατά** το χρόνο για όλους. Είναι ο αρχιμουσικός ή ο διευθυντής ορχήστρας ή ο μαέστρος, όπως λέγεται. Αυτός κρατά το χρόνο, **κάνει** τους εκτελεστές να αρχίζουν και να σταματούν μαζί, τους **θυμίζει** πού πρέπει να παίξουν αργότερα ή γρηγορότερα, έτσι όπως θέλει ο συνθέτης.

Γνωριμία με τη μουσική, μετάφρ. Φ. Αρβανίτης, εκδ. Διάγραμμα, Αθήνα, 1984

8. Βρείτε τα **αντικείμενα** των ρημάτων που είναι **μαυρισμένα** στο παραπάνω κείμενο.

Ρήμα	Αντικείμενο
ξέρουμε
παίζουν
παίζουν
χρησιμοποιούν
κρατά
κάνει
θυμίζει

Στάση πέμπτη

Το μαχικό ταξίδι τους στον κόσμο της μουσικής έφτασε στο τέλος του. Αυτή είναι η τελευταία καρτέλα του επιτραπέζιου παιχνιδιού τους. Ισόπαλοι μέχρι τώρα τα δυο παιδιά. Ποιος αλήθεια θα νικήσει!

Η καρτέλα έγραφε:

Γνωστοί μουσικοσυνθέτες

Πρώτη φορά **ταξίδευε** στο εξωτερικό, πρώτη φορά μέσα σε αεροπλάνο, πρώτη φορά **έβλεπε** διάσημο από κοντά. Το συνθέτη Μίκη Θεοδωράκη. **Ερχότανε** από το βάθος του διαδρόμου και για μια στιγμή την **κοίταξε** κατάματα. Η αεροσυνοδός **κινήθηκε** αντίθετα στο διάδρομο, και τότε ο Θεοδωράκης **σταμάτησε** ακριβώς μπροστά από τις θέσεις τους. Η Πέπη **σηκώθηκε** απότομα και στάθηκε προσοχή. Κατακόκκινη... **ντράπηκε** για την ανόητη αντίδρασή της, αλλά **έμεινε** όρθια δίπλα του. Έπρεπε κάτι να κάνει γρήγορα, **να εκμεταλλευτεί** την ευκαιρία. Του **μίλησε**. Σαν να **συνέχιζε** μια κουβέντα που είχε διακοπεί.

- ...**θα δώσετε** συναυλία στο Παρίσι;
- Όχι, δεσποινίς μου, **πηγαίνουμε** στη Ναντ.
- Κρίμα, εμείς **θα πάμε** στο Παρίσι... Αλλά δε **θα μείνουμε** εκεί. Μας **καλέσανε** για ομαδάρχισσες σε γαλλικές κατασκηνώσεις.
- Εύγε, κορίτσια! **είπε** εκείνος με στόμφο, κάνοντας ένα αποφασιστικό βήμα για να ξεκολλήσει από το μπλόκο.

Ελένη Μπεντίλλα-Κακαράτσιου, *Τα κορίτσια μεγάλωσαν πια!*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001

